



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26.09.2017

м. Кропивницький

№ 01-11/12-рк/к

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції, усунення
причин виникнення цих порушень
і умов, що їм сприяють

Адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПАТ «Кіровоградобленерго»,

ВСТАНОВИЛА:

Кіровоградським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України відповідно до плану-графіку проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції у 2017 році суб'єктами господарювання, затвердженого Головою Антимонопольного комітету України від 26.12.2016р., проведено планову виїзну перевірку дотримання ПрАТ «Кіровоградобленерго» вимог законодавства України про захист економічної конкуренції за період 2016 рік – I квартал 2017 року

За результатами проведеної перевірки встановлено наступне.

Приватне акціонерне товариство «Кіровоградобленерго» (далі – ПрАТ «Кіровоградобленерго», Товариство) відповідно до виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є юридичною особою (ідентифікаційний код 23226362), види діяльності за КВЕД-2010: 35.13. Розподілення електроенергії, юридична адреса: 25015, м. Кропивницький, Студентський бульвар, 15.

ПрАТ «Кіровоградобленерго» здійснює діяльність відповідно до Статуту, нова редакція якого затверджена загальними зборами акціонерів ПАТ «Кіровоградобленерго» (протокол від 11.04.2017) (далі – Статут).

Відповідно до Статуту ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» є новим найменуванням ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО».

ПрАТ «Кіровоградобленерго» є юридичною особою, має самостійний баланс, проводить свою діяльність на комерційній основі, має основну круглу та інші печатки, штампи, бланки, власну емблему (фірмовий знак), комерційне (фірмове) найменування, товарний знак і інші засоби візуальної ідентифікації, поточний і інші рахунки в гривнях та іноземній валюті в установах Банків на території України та за її межами.

Згідно зі Статутом, основною метою діяльності Товариства є задоволення суспільних потреб в його продукції, роботах, послугах, задоволення потреб споживачів електричної енергії в умовах функціонування єдиної енергетичної системи України та реалізація, на підставі одержаного прибутку, соціальних та економічних інтересів акціонерів Товариства.

Відповідно до Статуту предметом діяльності ПрАТ «Кіровоградобленерго», зокрема, є:

- постачання електричної енергії за регульованим тарифом;
- передача електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами;
- розподілення електроенергії;

- торгівля електроенергією;
- передача електроенергії;
- виробництво електроенергії;
- будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій;
- ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування;
- електромонтажні роботи;
- діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Виходячи з викладеного, ПрАТ «Кіровоградобленерго» є суб'єктом господарювання у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ПрАТ «Кіровоградобленерго» здійснює діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами відповідно до ліцензії від 13.05.2011 серія АГ № 500309, виданої на підставі рішення Національної комісії регулювання енергетики (далі – НКРЕ) від 14.04.2011 № 632, та діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом відповідно до ліцензії від 13.05.2011 серія АГ № 500310, виданої на підставі рішення НКРЕ від 14.04.2011 № 632.

Згідно статті 5 Закону України «Про природні монополії ПрАТ «Кіровоградобленерго» є суб'єктом природної монополії на ринку передачі та розподілу електричної енергії на території, на якій розташовані його діючі мережі.

Відповідно до плану проведення перевірки, одним з основним завдань під час проведення перевірки було дослідження дотримання ПрАТ «Кіровоградобленерго» вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом (далі -ПНТ).

Порядок доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж, затверджено Постановою НКРЕ від 29.10.2010 № 1421 (далі – Порядок). Порядок встановлює механізм врегулювання взаємовідносин між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією під час укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

Під час укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією сторони визначають його зміст на основі примірного договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією, форму якого встановлено Національною комісією регулювання електроенергетики України, та мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови цього договору або доповнювати його зміст.

Постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом укладає один договір про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами з електропередавальною організацією, на території здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами якої постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом планує здійснювати ліцензовану діяльність з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом.

Таким чином договір про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією є одним з **основних бар'єрів доступу** на зазначений ринок.

Отже, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «Кіровоградобленерго» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами на території Кіровоградської області, де розташовані належні ПрАТ «Кіровоградобленерго» місцеві (локальні) електромережі, з часткою 100%.

У ході перевірки встановлено, що наразі діє 8 договорів на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, укладених між ПрАТ «Кіровоградобленерго» та ПНТ.

Відповідно до пункту 5 Порядку, для укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом має надати відповідній електропередавальній організації такі документи:

- заяву щодо укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами із зазначенням місцезнаходження та банківських реквізитів заявника;
- довідку про наявність у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом укладеного договору (укладених договорів) про купівлю-продаж електричної енергії із споживачем (споживачами), у тому числі з відкладальною обставиною, та/або довідку про наявність у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом власних об'єктів споживання електричної енергії на території здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами електропередавальної організації;
- копію ліцензії на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом;
- копію ліцензії на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії (у разі передачі електричної енергії власного виробництва, крім випадків, коли відповідно до законодавства України суб'єктам господарювання дозволяється здійснювати діяльність з виробництва електричної енергії без ліцензії);
- копію належним чином оформленої довіреності на право укласти договори особі, яка уповноважена підписувати договори.

1. Згідно з пунктом 6 Порядку, при укладенні договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами відповідна електропередавальна організація не має права вимагати від постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом документи, які не передбачені пунктом 5 цього Порядку. Тобто перелік документів, який передбачений пунктом 5 Порядку є вичерпним.

Відповідно до пункту 7 Порядку, упродовж п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання від постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом усіх документів, передбачених пунктом 5 цього Порядку, відповідна електропередавальна організація має надати постачальнику електричної енергії за нерегульованим тарифом два примірники підписаного та скріпленого печаткою (за наявності) договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

У разі надання постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом не всіх документів, передбачених пунктом 5 цього Порядку, заява постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом не розглядається, про що відповідна електропередавальна організація впродовж трьох робочих днів повідомляє заявника у письмовій формі.

В ході проведення перевірки ПрАТ «Кіровоградобленерго» членами комісії з перевірки були отримані протокольні пояснення провідного економіста зі збуту електричної енергії Панасюк А.Ф. яка безпосередньо задіяна в процесі укладання договорів з ПНТ (Протокол вчинення дій від 13.07.2017), що крім документів, передбачених пунктом 5 Порядку, для укладення договору на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПрАТ «Кіровоградобленерго» пропонує надати наступні документи:

- копію виписки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України для юридичних осіб;
- копію свідоцтва про реєстрацію платника податку;
- копію першої сторінки статуту ПНТ.

Отже, такі дії ПрАТ «Кіровоградобленерго», а саме: витребування додаткових документів від ПНТ, який має наміри укласти договір на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, що не передбачені пунктом 5 Порядку, можуть

створювати додаткові перешкоди доступу на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом суб'єктів господарювання.

Враховуючи вищевикладене, дії ПрАТ «Кіровоградобленерго», які полягають у висуванні додаткових умов, не передбачених пунктом 5 Порядку, під час укладання договорів на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку передачі (розподілу) електричної енергії власними місцевими локальними електромережами на території здійснення ліцензованої діяльності в територіальних межах Кіровоградської області, та які полягають у створенні перешкод доступу ПНТ на ринок з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).

Відповідно до частини другої статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.

Таким чином, ПрАТ «Кіровоградобленерго» діє на суміжному ринку з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.

ПрАТ «Кіровоградобленерго» протягом 2016 року – I кварталу 2017 року було єдиною організацією, яка надавала послуги з підготовки технічних умов та проектів договорів на приєднання об'єктів замовників до електричних мереж, в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, які знаходяться на балансі Товариства.

Отже, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «Кіровоградобленерго» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку надання послуг з підготовки технічних умов та проектів договорів на приєднання об'єктів замовників до місцевих (локальних) електричних мереж в межах території Кіровоградської області, на яких розташовані електричні мережі, що належать Товариству з часткою 100 %.

Відповідно до Постанови НКРЕ №32 від 17.01.2013, для укладання договору на приєднання до електричних мереж замовник подає до електропередавальної організації за місцем розташування його електроустановок відповідну заяву та пред'являє паспортний документ. До заяви про приєднання електроустановки певної потужності додаються: ситуаційний план із зазначенням місця розташування електроустановки та викопіювання з топографо-геодезичного плану в масштабі 1:2000 із зазначенням місця розташування електроустановки, земельної ділянки або прогнозованої точки приєднання; копія документа, який підтверджує право власності чи користування цим об'єктом або, за відсутності об'єкта, право власності чи користування земельною ділянкою; копія належним чином оформленої довіреності чи іншого документа на право укласти договори особи, яка уповноважена підписувати договори (за потреби).

У разі відсутності повного комплексу документів, що додаються до заяви про приєднання електроустановки певної потужності, електропередавальна організація протягом трьох робочих днів від дня отримання заяви повідомляє про це замовнику та повертає заяву про приєднання з додатками без розгляду.

Електропередавальна організація безоплатно протягом п'яти робочих днів від дня подання зазначеної заяви надає замовнику підписаний договір про приєднання, з визначенням у ньому розміру плати за приєднання, невід'ємною частиною якого є технічні умови стандартного приєднання до електричних мереж електроустановок відповідно до додатка 4 до цих Правил.

У разі якщо визначена в заяві замовника точка приєднання розташована на відстані, більшій ніж це передбачено для стандартного приєднання, приєднання не є стандартним і електропередавальна організація надає замовнику письмову обґрунтовану відмову у забезпеченні стандартного приєднання. У цьому випадку порядок приєднання визначається розділом III цих Правил, яким передбачено безоплатну підготовку та видачу електропередавальною організацією проекту договору про приєднання відповідно до додатку 1

цих Правил та підписаних технічних умов не пізніше 15-ти робочих днів від дня подання заяви замовником про приєднання електроустановки та 30-ти робочих днів у разі необхідності їх узгодження з власником магістральних/міждержавних електричних мереж.

При наданні замовникам технічних умов нестандартного приєднання Товариство, в переважній більшості, надає перевагу лічильникам обліку електричної енергії типу - НІК, зазначаючи при цьому, що це рекомендований тип засобу обліку електричної енергії. Відповідно до вимог, наведених у підпункті 1.3 розділу 1 «Вимоги до електроустановок Замовника», видані технічні умови містять інформацію про встановлення аналогічних типів лічильників.

Зазвичай вищевказані вимоги до розрахункових засобів обліку оформлені відповідальними працівниками Товариства наступним чином: «Рекомендований тип лічильника: НІК (зазначаються його характеристики) або аналогічний».

Разом з цим, проведений комісією аналіз виданих технічних умов замовникам нестандартного приєднання показав, що у окремих випадках підпункт 1.3 технічних умов не містить інформації про можливе встановлення аналогічних типів лічильників (ТУ №154/79 від 16.03.2016 гр. Масаликін А.І.; ТУ №229/79 від 13.04.2016 ФГ Мізецького Г.В.; ТУ №58/79 від 10.02.2016 ТОВ ФК «Інгулець»; ТУ №844/79 від 28.10.2016 гр. Колодіст М.В.; ТУ №55/79 від 29.07.2016 ТОВ «ВП «Побутрембудматеріали»; ТУ №75/79 від 19.02.2016, ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «ЦНТІ УНГА», зазначений перелік не є вичерпним).

Відсутність інформації в технічних умовах щодо можливості встановлення інших аналогічних типів лічильників, окрім рекомендованих, може призводити до порушень прав замовників приєднання, оскільки такі дії обмежують їх права за цінними критеріями при виборі засобу обліку електричної енергії і при розробці проектної документації виконавцем, та можуть призводити до створення перешкод при прийнятті в експлуатацію електроустановок замовника відповідними службами Товариства.

Крім цього, такі дії можуть призводити до дискримінації виробників інших типів лічильників, що проявляється, перш за все, у опосередкованому створенні перешкод доступу чи усуненні з ринку окремих продавців засобів обліку електричної енергії.

Отже дії ПрАТ «Кіровоградобленерго», які полягають у наданні технічних умов замовникам приєднання, вимоги яких не містять інформації про можливість встановлення на власних об'єктах альтернативних засобів обліку електричної енергії, крім рекомендованих, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання послуг з підготовки технічних умов та проектів договорів на приєднання об'єктів замовників до місцевих (локальних) електричних мереж в межах території Кіровоградської області, на яких розташовані електричні мережі, що належать Товариству, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів (замовників приєднання), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Крім цього, вищевказані дії ПрАТ «Кіровоградобленерго» можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 2 статті 50, пунктом 7 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку передачі (розподілу) електричної енергії власними місцевими (локальними) електромережами, в тому числі виконанні робіт, пов'язаних із приєднанням електроустановок замовників до електричних мереж, на території здійснення ліцензованої діяльності в територіальних межах Кіровоградської області, та які полягають у створенні перешкод доступу на ринок продавців засобів обліку електричної енергії.

З метою недопущення в подальшому дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі пункту 10 частини 1 статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-Р, та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 30.03.2001 № 291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, -

РЕКОМЕНДУЄ :

ПрАТ «Кіровоградобленерго» припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, зокрема шляхом:

1. Запровадження внутрішнього документа по Товариству (наказ, регламент) для керівництва та використання в роботі працівниками, що задіяні у відносинах з ПНТ, при укладенні з останніми договорів на передачу електричної енергії та, безпосередньо, при наданні послуг з передачі електричної енергії її постачальникам відповідно до діючого Порядку.
2. Приведення відносин з замовниками приєднання, в частині підготовки та видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва, у відповідність до вимог законодавства України про захист економічної конкуренції.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані. Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Кіровоградське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у десятиденний строк з дня їх отримання.

За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова адміністративної колегії –
в.о. Голови обласного
територіального відділення



Л.Кондратенко